

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE – INŠTITUT ZA DRUŽBENE
VEDE**

**Center za raziskovanje javnega mnenja in množicnih komunikacij
Ljubljana, Kardeljeva ploščad 5**

Tel.: 01/5805-370, 01/5805-105

Fax: 01/5805-104

E-mail: cjmmksjm@fdv.uni-lj.si

Raziskava

**RAZISKAVA O OCENAH IN STALIŠCIH
SLOVENSKE JAVNOSTI O DELU
POLICIJE**

izvedena po naročilu

Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije

Porocilo pripravila:

doc. dr. Slavko Kurdija
Tina Vovk, univ. dipl. soc.

Ljubljana, 16. 11. 2006

Porocilo o raziskavi

*Center za raziskovanje javnega mnenja in množicnih komunikacij
Inštitut za družbene vede FDV, Univerza v Ljubljani
Ljubljana, Kardeljeva ploščad 5*

1.0 UVOD

V CJMMK smo se odzvali na razpis MNZ o »ocenah in stališcih slovenske javnosti o delu policije« in sklenili dogovor o izvedbi raziskave, ki je bila realizirana (vsaj njen »terenski« del) v drugi polovici oktobra. Gre za raziskavo, ki poteka na letni ravni od leta 2002. Nekaj meritev s podobno vsebino in pristopom pa je bilo opravljenih tudi že devetdesetih letih (1995, 1996). Raziskavo smo v navedenem casovnem kontinuumu domicilno izvajali na Centru za raziskovanje javnega mnenja in množicnih komunikacij (CJMMK) znotraj Inštituta za družbene vede pri Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Raziskava v letu 2005 pa je bila dodeljena skupini raziskovalcev na Fakulteti za varstvoslovje mariborske univerze. Glede na vsebinska in metodološka izhodišča smo v CJMMK sledili nacelu primerljivosti in longitudinalnosti; tako smo lahko dokaj zanesljivo opazovali eventualne medcasovne premike v stališcih ljudi. Raziskava iz lanskega leta pa je bila opravljena v drugem raziskovalnem okolju, s cimer je bila tako vsebinsko, kot najbrž tudi metodološko prilagojena (sprememnjena). Popolna primerljivost z lanskimi odmerami bo tako vsaj do določene mere težavna. Meritev iz 2005 bo prikazana na vseh tockah cetudi bo njena primerjalna osnova bolj ilustrativna. Primerjave z odmerami iz 2004 in predhodnimi bodo vsaj v metodološkem smislu nekoliko bolj ciste (gre predvsem za vprašanja vzorčenja, vzorcne realizacije in ponderiranja podatkov, ki tudi lahko znacilno vplivajo na rezultate raziskave).

1.1 Tehnikalije raziskave

V dneh od 16. do 27. oktobra 2006 smo na osnovi vzorca telefonskih narocnikov zajeli 2009 polnoletnih oseb, državljanov Slovenije, in z njimi izvedli telefonski intervju s pomocjo standardiziranega vprašalnika. Vzorčenje je potekalo iz vzorcne baze (BN=6740), ki je bila izcrpana do 30%. Telefonske intervjuje je izvajalo 28 izšolanih anketarjev CJMMK, povprecen cas trajanja intervjuja je 12 minut, medtem ko je skupni bruto cas trajanja ankete 797 ur. Zasnovo

vprašalnika, kontrolo izvedbe in pripravo poročila je opravila raziskovalna skupina CJMMK - doc. dr. Slavko Kurdija (vodja projekta), doc. dr. Samo Uhan, Tina Vovk dipl.soc., dr. Matej Kovacic, Rebeka Bešter Falle dipl.soc..

Raziskava »O Ocenah In Stališčih Slovenske Javnosti o delu policije« vsebuje modelske spremenljivke, ki omogočajo prepoznavo in oceno dejavnikov oblikovanja odnosa javnosti tako do konkretnih dejavnosti in nalog policije, kot tudi širše - do policije kot institucije. V anketni instrument so tako vključena vprašanja, ki merijo splošno zadovoljstvo oziroma zaupanje v slovensko policijo, kot tudi vprašanja, s katerimi merimo odnos in ocene respondentov o specifičnih atributih in dejavnostih policije.

Poročilo vsebuje popoln pregled postavljenih vprašanj in odgovorov. Vsa vprašanja in anketni instrumenti so v gradivu povzeta v izvorni obliki. Podan bo pregled značilnih ugotovitev tako v opisni, graficni kot numericni obliki. V prilogi poročila dodajamo tabelarno gradivo, ki kaže na povezanosti med izraženimi stališči anketirancev ter njihovimi socialno-demografskimi značilnostmi (analiza subpopulacij). V strukturno analizo tako vključujemo poleg starosti, izobrazbe, spola še zaposlenost, regionalno pripadnost respondentov, kraj bivanja anketirancev, oceno zadovoljstva z delom policije in podatek o tem, ali je respondent voznik vozila.

1.2 Relevantnost raziskovane teme in splošni teoretski okvir

Študije, ki postavljajo Slovenijo v primerljiv kontekst evropskih držav kažejo, da Slovenija po obsegu izraženega zaupanja v institucije demokratičnega sistema, zaostaja za tradicionalnimi evropskimi demokracijami. Izrazito je predvsem manjše zaupanje v parlament, bistveno nižje je tudi zaupanje v delovanje pravnega sistema, javne službe, cerkve; manjše je tudi zaupanje v represivne institucije. Na primerljivem evropskem povprečju je le zaupanje v izobraževalne institucije, še vedno nadpovprečno pa je zaupanje v medije.

Zaupanje v institucije, katerih ocene niso zgolj situacijsko pogojene, so odvisne predvsem od konteksta, ki ga oblikuje politična kultura in demokratična tradicija dežele. S stanjem politične kulture sovпада zlasti podpora pravnemu sistemu in represivnim institucijam. Primerjalne raziskave kažejo, da je Slovenija po stopnji zaupanja v te institucije bližje novim demokracijam posttranzicijskih družb, kot

uveljavljenim demokracijam, vendar s prepoznavnim trendom »odmikanja« od tranzicijskega vzorca, kar se kaže predvsem pri naraščajočem zaupanju v ključne institucije demokratičnega sistema.

Uspeh delovanja policije kot institucije je v veliki meri odvisen od demokratičnosti okolja, v katerem deluje. Širokja zaupanja v policijo kot eno ključnih institucij države in družbe je v tem smislu neposredno povezana z vrednotenjem in razvojem demokracije (tudi politične kulture) v določenem okolju. Zaupanje, kot tudi demokracija sta pojma, ki se neposredno vežeta na vrednote kot elementarno vezivo neke družbe. V jedru vsake institucije je sistem vrednot, ki se s specifično močjo aktualizirajo v normah, pravilih in predpisih, ki imajo svojo funkcijo v območju kolektivnega množičnega delovanja.¹ Rus se v svoji opredelitvi opre na Stinchcombovo definicijo, ki pravi, da je institucija koncentracija moci, ki je posebej posvecena določeni vrednoti. Institucije so bolj učinkovite, če obstaja tesnejša zveza med močjo in vrednoto, ki jo predstavlja. Če se nosilci funkcij institucije istovetijo z vrednotami institucije, lahko pričakujemo da bodo te vrednote tudi odločilne v procesu odločanja znotraj te institucije. Rus poudarja, da lahko pričakujemo visoko nestabilnost družbenih aktivnosti, porast tveganja in negotovosti, če center moci ni hkrati tudi notranje (intimno) navezan na vrednote institucije, oziroma če vrednotne usmeritve institucije umanjajo. Institucije so tako nadomestek nekakšnega družbenega instinkta za ustreznost in stabilizacijo človeških ravnanj v cilju samoohranitvenega vidika socialnega sistema. Vloga policije kot institucije je pri tem še posebej pomembna in obenem občutljiva.

Glede na vlogo in umestitev institucij v sododnih družbah lahko institucije razdelimo na vladne (policija, vojska, parlament, šolski sistem ipd.) in nevladne (cerkev, mediji, sindikati, podjetja ipd.). Analiza podatkov za pretekla obdobja med evropskimi državami pokaže, da ljudje na splošno še vedno bolj zaupajo vladnim institucijam kot nevladnim, čeprav se v medcasovni primerjavi pokaže, da zaupanje vladnim institucijam ostaja bolj ali manj stabilno visoko ali pa rahlo upada, medtem ko se po drugi strani zaupanje v nevladne institucije rahlo krepi.

Če opazujemo izraženo zaupanje v institucije na ravni povprečij v skupini zahodnoevropskih držav za predhodno dekada, vidimo, da je po stopnji izražene zaupanja na prvem mestu policija, sledijo ji izobraževalni sistem,

---

¹ Rus V., Toš N., (2005): Vrednote Slovencev in Evropejcev, Dokumenti SJM 13, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana,

pravosodni sistem, vojska itd. Od evropskih povprečij Slovenija odstopa z nekaj nižjim zaupanjem v policijo, pravni sistem, sindikate, cerkev in podjetja. Zanimivo je tudi, da so v evropskem prostoru mediji (kot institucije zaupanja) pozicionirani razmeroma nizko, medtem ko so v Sloveniji deležni dokaj visokega zaupanja. Ne glede na razlike pa lahko ugotovimo, da je v Sloveniji najvišje zaupanje izraženo v sistem šolstva, temu pa takoj sledi zaupanje v policijo in vojsko.

Zaupanje v institucije v izbranih zahodnoevropskih državah v letih 1990/92 in v Sloveniji v letih 1992, 1995 in 1999.

	Švedska	Nemčija	Nizozemska	Velika Britanija	Francija	Italija	Evropa	Slovenija		
								1992	1995	1999
Cerkev	38	40	32	43	50	63	50	39	37	35
Vojska	49	40	32	81	56	48	50	45	43	42
Izobraževalni sistem	70	54	65	47	66	49	67	67	72	80
Pravni sistem	56	65	63	54	58	32	64	50	34	44
Tisk	33	34	36	14	38	39	33	49	42	61
Sindikati	40	36	53	26	32	34	40	27	23	31
Policija	74	70	73	77	67	67	75	51	46	50
Parlament	47	51	54	46	48	32	50	36	24	25
Javne službe	44	39	46	44	49	27	45	40	27	25
Velika podjetja	53	38	49	48	67	62	41	33	37	-

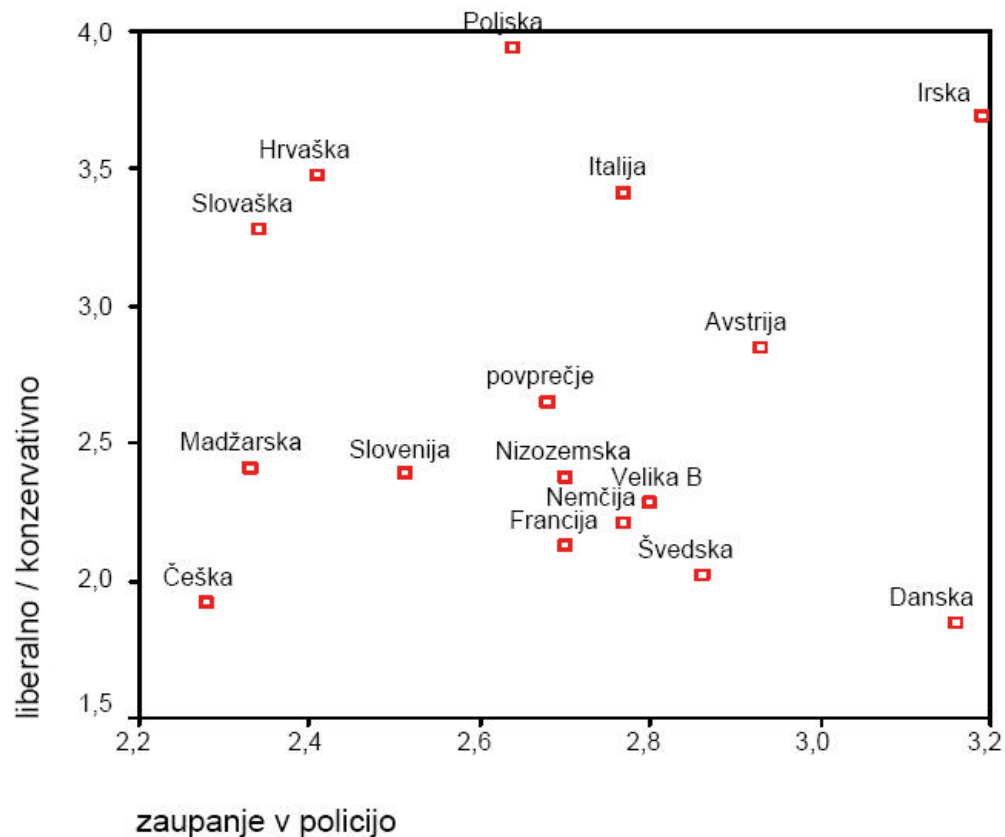
Vir: Basanez, M., Inglehart, R., Moreno, A.: Human Values and Beliefs, A Cross Cultural Source-book, World Value Survey 1990–1993; Mednarodna raziskava vrednot, SJM 92, SJM 95 in SJM 99. Glej Toš, N., ur., Vrednote v prehodu I–III, Dokumenti SJM, Ljubljana 1997–2004.²

Kam sodi Slovenija po zaupanju v policijo glede na podatke zbrane v daljšem časovnem kontinuumu, pokaže pozicioniranje Slovenije v ortogonalni prostor, kjer je na eni osi vrednotni indeks »liberalno/konzervativno«, na drugi pa povprečna ocena zaupanja v policijo. Mednarodno komparativni prikaz kaže naslednje.³ Vidimo da Slovenija kotira v nekakšen medprostor med

² povzeto po Rus V., Toš N., (2005): Vrednote Slovencev in Evropejcev, Dokumenti SJM 13, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana,

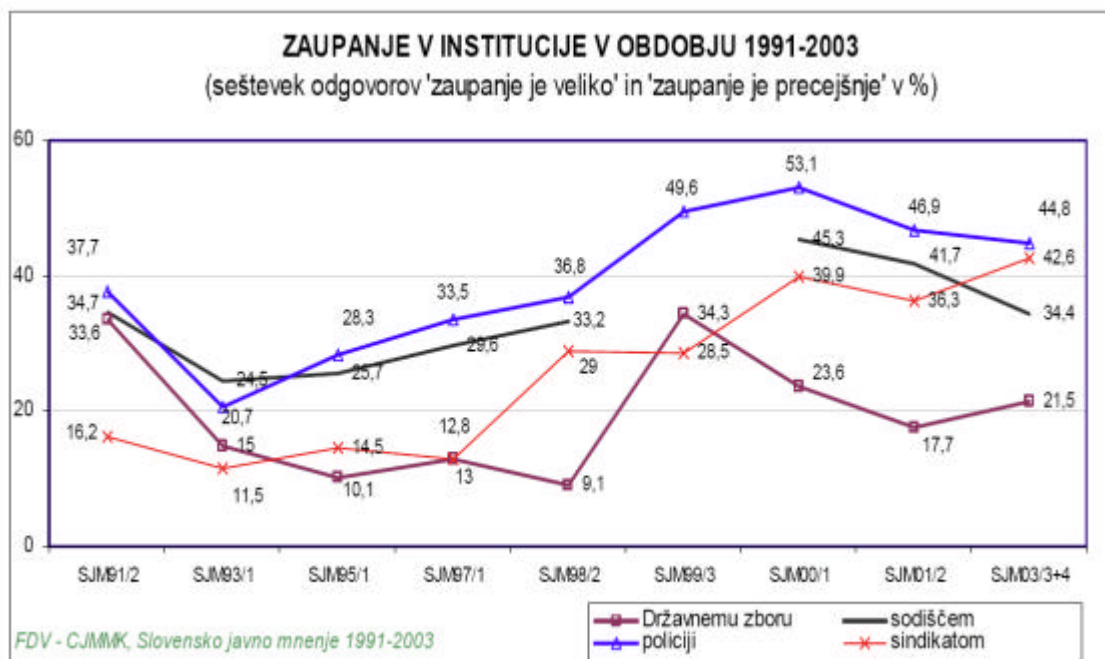
³ ibidem

tranzicijskimi državami na eni strani in zahodno evropskimi državami na drugi. Slovenija je torej nekje na vmesni poti med tranzicijsko skupino in skupino razvitih zahodnih držav.

Za ilustracijo navajamo še izraz zaupanja v policijo za daljše časovno obdobje, kot ga beležijo raziskave Slovensko Javno Mnenje v obdobju od zacetka osamosvojitve do leta 2003. V naboru izbranih institucij lepo vidimo položaj in dinamiko zaupanja v policijo v daljšem časovnem obdobju.⁴ Policija je v družbi navedenih institucij postavljena visoko, njena dinamika (izraženega zaupanja) pa kaže izrazit vzpon proti koncu devetdesetih in postopno umirjanje v zadnjih letih.

⁴ ibidem

Še večji pomen kot splošni pogled na zaupanje v policijo v Sloveniji pa ima seveda raziskava v celem spektru ocenjenih stališč, ravnanj ter konkretnega delovanja slovenske policije. Gorenakova⁵ navaja, da ima policija specifičen položaj v določeni družbeni skupnosti, ker gre za represiven državni organ z velikimi pooblastili poseganja v clovekove pravice, ki lahko uspešno deluje ob cim širši družbeni podpori, za kar je potrebno ustrezno komuniciranje policije z javnostmi. Raziskava vsebuje serijo elementov, ki merijo tako oceno dela policije na specifičnem področju, kot ravnanja, ki jih lahko razumemo kot vrsto pomembnih komunikacijskih spretnosti, ki v osnovi izhajajo tako iz nacel stroke, kot tudi etike policijskega dela.

***

Raziskava »Stališča slovenske javnosti o policiji«, ki jo je izvedel Center za raziskovanje javnega mnenja in množicnih komunikacij pri Fakulteti za družbene vede, vsebuje modelske spremenljivke, ki omogočajo prepoznavo in oceno dejavnikov oblikovanja odnosa javnosti do institucije kot je policija. V anketni instrument so tako vključena vprašanja, ki merijo splošno zadovoljstvo, oziroma zaupanje v slovensko policijo, kot tudi vprašanja, s katerimi merimo odnos in ocene respondentov o specifičnih atributih ter o konkretnih dejavnostih policije.

⁵ Gorenak I. (2005): Vpliv komuniciranja policistov z okoljem na njihovo stopnjo zadovoljstva z delom, v: Izzivi sodobnega varstvoslovaja, izdala FPVV, Univerza v Mariboru.

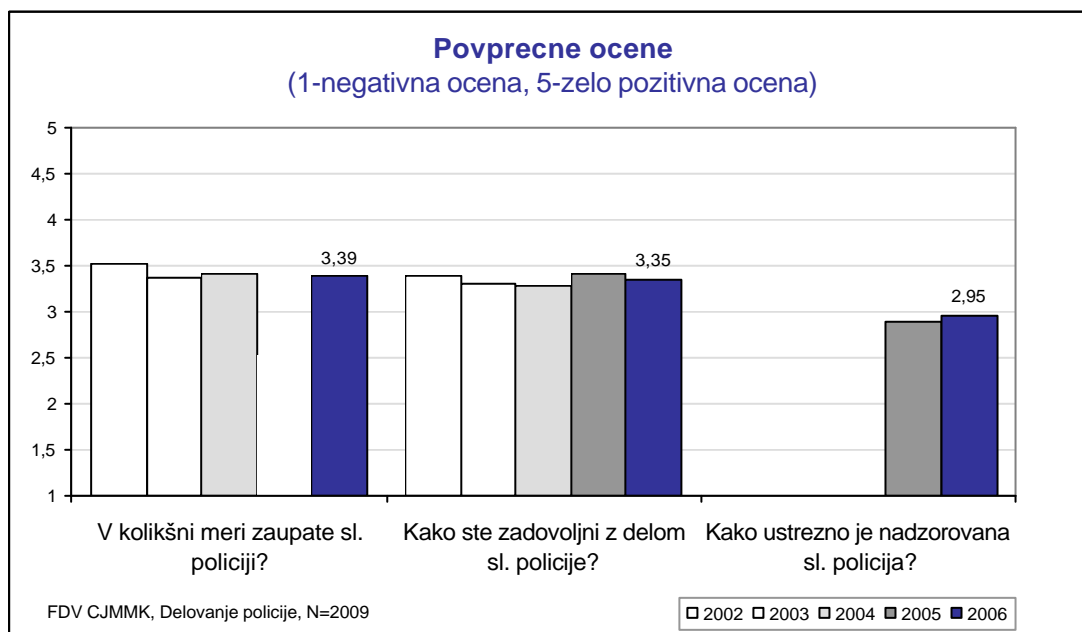
Prikaz in interpretacija rezultatov raziskave vključuje primerjave s predhodnimi meritvami (kjer je to metodološko možno) ter strukturno analizo t.j. specifiko glede na subpopulacije celotnega vzorca. Rezultati tokratne meritve potrjujejo stabilnost stališč državljanov Slovenije o slovenski policiji, hkrati pa nakazujejo tudi nekatera značilna strukturna odstopanja, ki so predmet obravnave ob vsakem vsebinskem sklopu posebej.

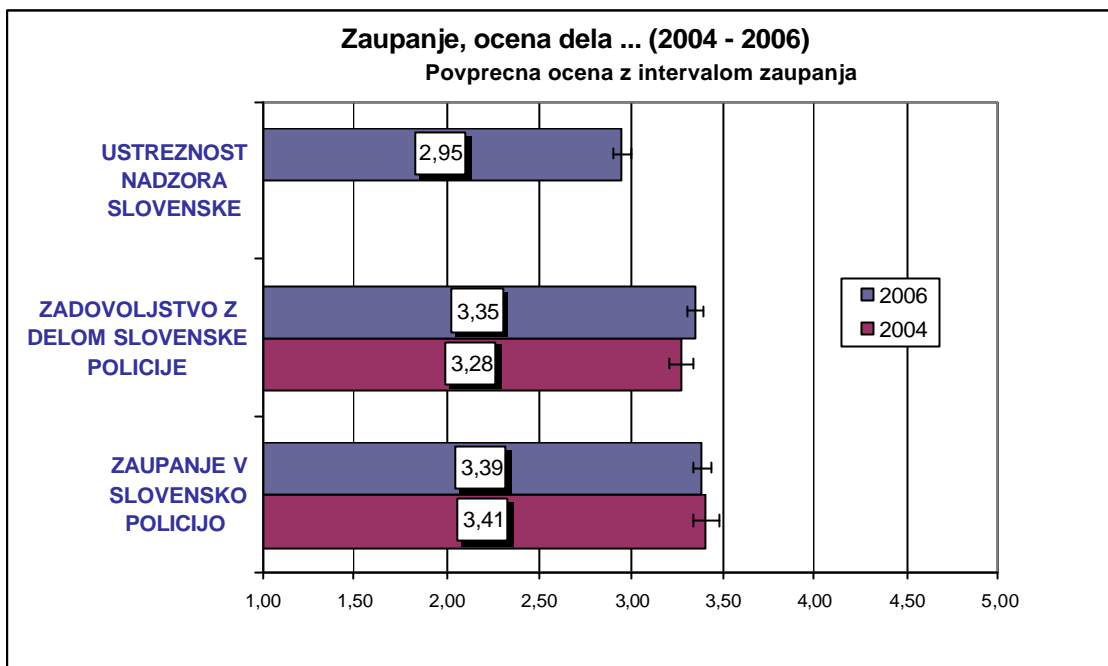
2.0 EMPIRICNE UGOTOVITVE

2.1 Zaupanje v policijo

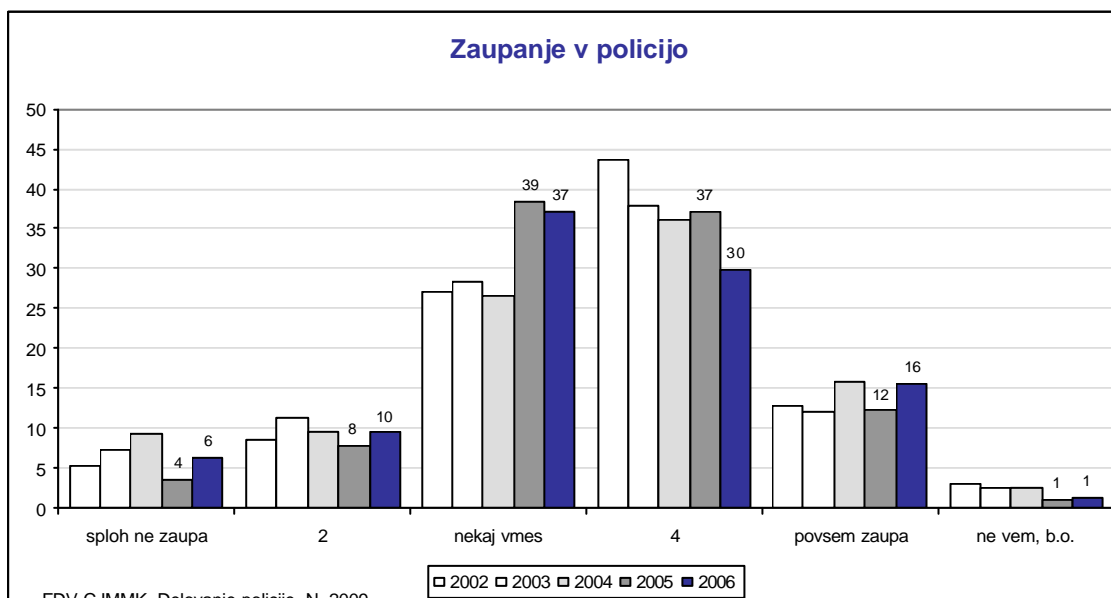
Uvodno a najbrž eno ključnih vprašanj raziskave, katere cilj je meriti odnos javnosti do policije je: V kolikšni meri vi osebno zaupate slovenski policiji? Anketiranci so odgovarjali s pomočjo lestvice od 1 do 5. Pokaže se, da je policija v Sloveniji deležna razmeroma visoke stopnje zaupanja, saj policiji zaupa kar 45% anketiranih, medtem ko ji ne zaupa 16% anketiranih. 37% vprašanih pa ostane v vmesnem prostoru med zaupanjem in nezaupanjem. Tudi povprečna ocena 3,39 (na lestvici od 1 do 5) kaže na to, da je slika zaupanja v slovensko policijo relativno (in vecinsko) dobra. Pogled na predhodne meritve potrjuje predhodno ugotovitev, torej prevladujoče pozitiven odnos glede zaupanja v policijo. Velja pa še posebej poudariti, da je ta odnos izrazito stabilen. Tendencno je to zaupanje v numericnih izkazih sicer blago negativno, a so ta odstopanja minimalna in ne navajo k sklepu, da gre za znatne premike (glej: graf medletnih povprečij z intervalom zaupanja). Delen upad zaupanja, ki bi ga potrdila tudi statistična verifikacija, bi morda lahko izhajal že na točki meritve med letom 2002 in 2003, a vsa nadaljnja merjenja potrjujejo stabilno povprečno oceno okrog 3,4.⁶

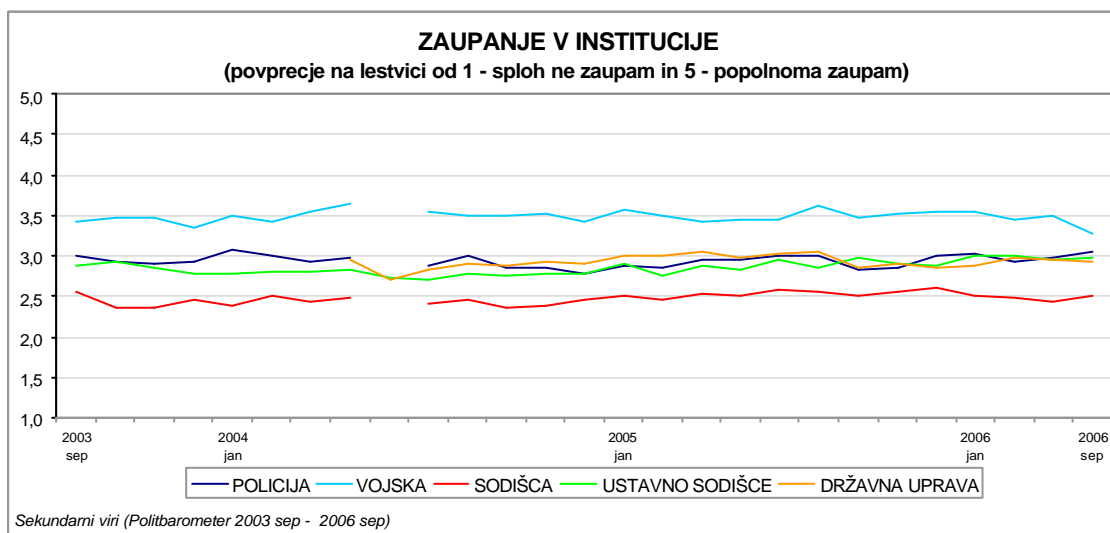
⁶ Numericne ocene iz lanske raziskave iz razlogov, omenjenih v uvodu poročila pri tem vprašanju ne izkazujemo. Očitno pa je tudi, da je pri lanski raziskavi (2005) povprečje izračunano z obrnjeno(!) lestvico. Predvidevamo sicer lahko, da je to povprečje 3,47.

Omeniti velja, da stabilno povprečje v sebi skriva določeno dinamiko ocenjevanja. Gre predvsem za: povečan delež odgovorov na oceni 3 (*nekaj vmes*) v zadnjih dveh letih, znižanje deleža odgovorov ocene 4 (*zaupa*) v primerjavi z lansko raziskavo, obenem pa povečan deleža ocene 5 (povsem zaupa).

Ugotovitev relativne stabilnosti kaže tudi analiza nekaterih sekundarnih virov, npr. domicilne raziskave CJMMK o odnosu javnosti do aktualnega dogajanja (Polibarometer), kjer smo vprašanje o zaupanju v institucije postavljali več let na mesečni osnovi. Graficni prikaz mesečnih meritev za zadnja tri leta potrjuje ugotovitev o stabilnosti med slovenskimi državljani izraženega zaupanja v policijo. Linija povprečja za policijo je praktično izravnana okrog ocene 3 v celotni seriji raziskav za zadnja 3 leta. Najbrž ni slučajno, da se ocena zaupanja v policijo praktično prekriva z linijo ocen za *državno upravo*. Oceniti sta na isti ravni nemara tudi zaradi razumevanja ljudi, da gre za področje notranjih zadev, ki jih je donedavna pokrivalo tudi isto ministrstvo. Lahko bi rekli, da rang ali nivo ocene kot ga ljudeje pripisujejo policiji (po polibarometriških mesečnih meritvah v zadnjih letih) sodi v zgornjo polovico zaupanja vrednih institucij. Za ilustracijo povejmo še, da so institucije ki sodijo v isti rang povprečnih ocen kot *slovenska policija*, v zadnjem času, še: *mediji*, *sindikati*, *predsednik vlade* in *ustavno sodišče*. To kaže na sicer večkrat ugotovljeno dejstvo, da so ocene zaupanja v neko institucijo pogosto dokaj stabilne. So kot nekakšne konstante človekovega dožemanja družbenih okoliščin, ki so pogosto povezane tudi njegovimi vrednotami.

2.2 Zadovoljstvo z delom policije

Prav tako pomembno vprašanje, ki je ravno tako stalnica v vseh dosedanjih raziskavah, je vprašanje o zadovoljstvu z delom slovenske policije. Anketiranci so ocenjevali s pomočjo lestvice od 1 (zelo slaba ocena) do 5 (zelo dobra ocena).

Tudi tu je stabilnost ocenjevanja dokajšnja. Ocena je, tako kot pri zaupanju, v večjem delu pozitivna, saj je 44% respondentov (seštevek ocen 4 in 5) z delom policije zadovoljnih, medtem ko je nezadovoljnih slabih 18%. Povprečna ocena zadovoljstva z delom znaša 3,35. To je nekaj bolje kot je bilo povprečje v letu 2004 (povprečje 3,28) in nekje na ravni ocene iz leta 2003 (povprečje 3,37). Ocena iz raziskave 2005 kaže povprečje na ravni 3,41. Pokaže se, da je ocena dela policije v mocni povezavi (kar je pričakovano) z oceno zaupanja, saj naceloma tisti anketiranci, ki visoko ocenjujejo zaupanje policiji, visoko ocenjujejo tudi njeno učinkovitost in obratno.

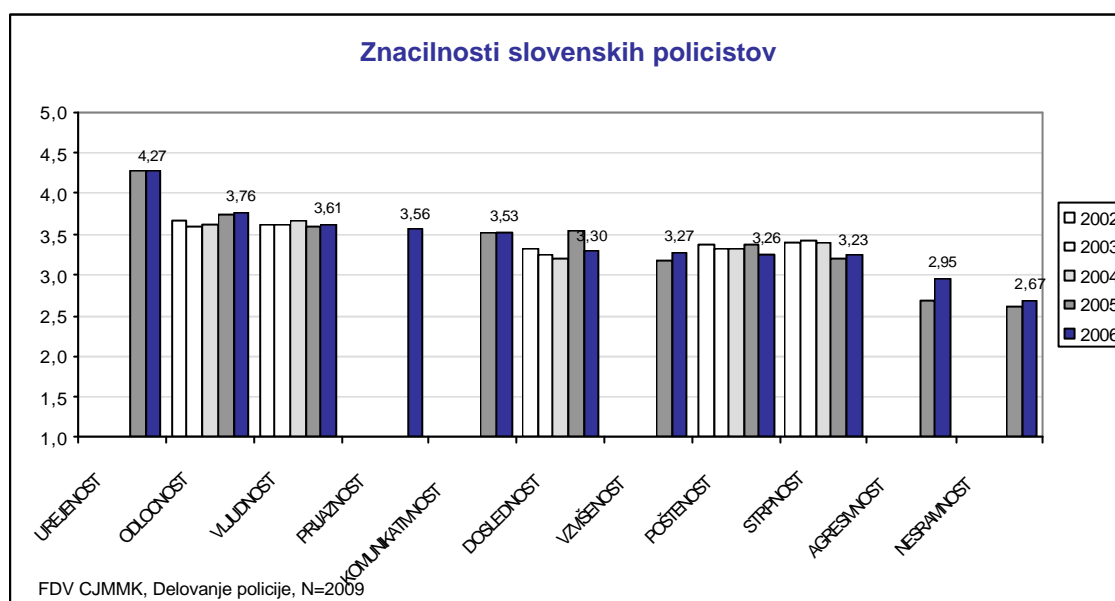
V serijo uvodnih treh vprašanj smo postavili tudi vprašanje o ustreznosti nadzora slovenske policije. To vsebinsko relevantno vprašanje je bilo anketirancem prvič zastavljeno v lanski raziskavi. Visoki oceni zaupanja in delovanja policije ocena o ustreznosti nadzora ne sledi. Tu je povprečna ocena nižja in znaša 2,95. Ocena anketirancev je uravnotežena na sredino ocenjevalne lestvice. Lahko bi rekli, da ljudje so in niso zadovoljni z ustreznostjo nadzora nad policijo. Velja pa omeniti zvišano »zahtevnost« takšnega vprašanja, kar nenazadnje kaže tudi znatno večji delež neopredeljenih (16,5%) kot pri vprašanju zaupanja in oceni dela.

Strukturna slika ali analiza subpopulacij pokaže identično sliko za vsa tri prva vprašanja: zaupanje, oceno dela in ustreznost nadzora. Pri vseh treh elementih nekoliko višje ocene izraža populacija nevoznikov v primerjavi z vozniki, kar navaja tudi na pričakovano višje ocenjevanje med ženskami (ker je voznic znatno manj kot voznikov). Nadalje nekaj višje ocene podeljuje skupina z nižjo izobrazbo, skupina starejših nad 60 let, regijsko gledano pa predvsem prebivalci Podravja, Gorenjske in Spodnjega Posavja.

2.3 Znacilnosti policistov in policije

V nadaljevanju vsebinskega dela smo tako kot leta poprej anketirancem zastavili vprašanja o znacilnostih slovenskih policistov in policije. Anketiranci so podobno kot pri predhodnih vprašanjih uporabili lestvico od 1 do 5, kjer je 1 pomenilo, da ta znacilnost za policiste sploh ne velja, 5 pa da povsem velja. Izkazane ocene graficno prikazujemo v obliki povprecij tako, da so atributi razvrščeni po višini doseženega povprečja za zadnjo meritev (2006). Vidimo da je razvrstitev navedenih znacilnosti v veliki meri ostala podobna razvrstitvi iz predhodnih raziskav. Znacilnosti, ki prednjacijo, so predvsem: odlocnost, vljudnost, prijaznost, komunikativnost in izrazito urejenost, ki izstopa kot najbolj

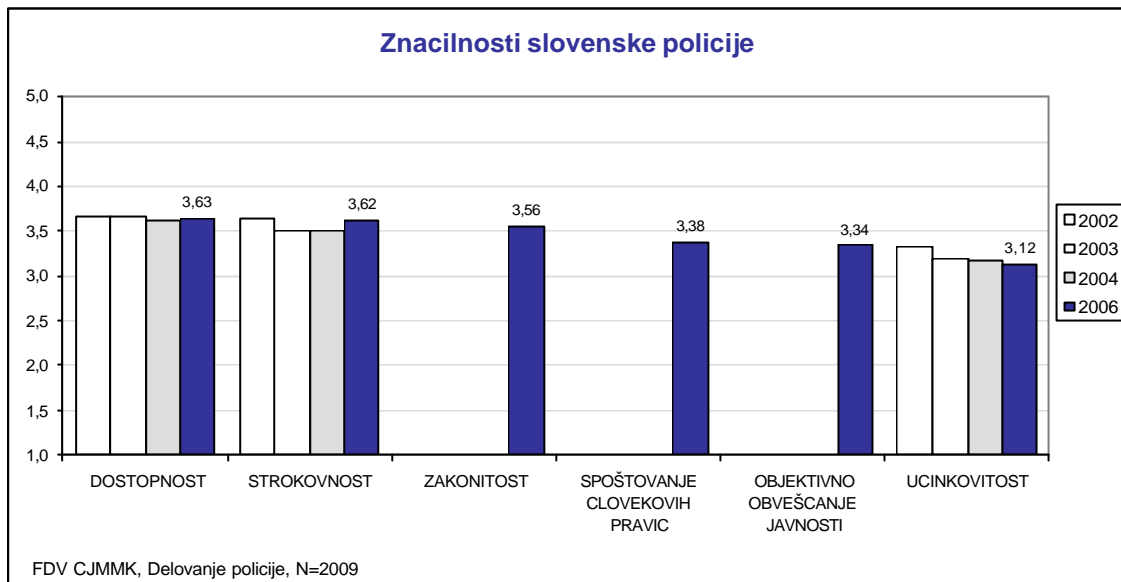
izražena značilnost slovenskih policistov (tudi v meritvi 2005). V spodnjem, manj izraženem segmentu pripisanih značilnosti, so najnižje (željeno in pričakovano) nesramnost in agresivnost; nekaj višje pa doslednost, vzvišenost, poštenost in strpnost. Kot receno večjih premikov med izraženimi značilnostmi ni, morda je še najbolj opazen premik v zmanjšanju pripisane strpnosti iz 2004 na 2005 in poštenosti iz 2005 na 2006. Kljub povečani pripisani agresivnosti iz 2005 na 2006 pa vendarle velja omeniti pozitivno dejstvo, da sta dva izrazito negativna atributa pozicionirana najnižje in tudi pod srednjo vrednostjo lestvice (povprečje manj kot 3).

Ce bi značilnosti slovenskih policistov razdelili na »notranje« (znacajsko interne, npr.: doslednost, poštenost, strpnost) in »zunanje« (pojavnost eksterne, npr.: urejenost, vljudnost, prijaznost), opazimo, da zunanji atributi v celoti prednjajo. To bi glede na pričakovanja in pomen teh značilnosti v neposredni interpretaciji lahko za marsikoga predstavljalo tudi karakterno-znakaški problem slovenskih policistov, a je ob tem potrebno upoštevati psihološko recepcijo povprečnega posameznika, ki v policistu pogosto vidi zgolj reprezentanta institucije represije in moci. Najbrž je realno težko pričakovati (ceprav bi veljalo k temu težiti in temu posvečati več pozornosti), da bi na preferenčni lestvici, ki opisuje policiste, »notranji« karakterni atributi prednjali pred »zunanji«, pojavnimi.

Prvo umeščeni značilnosti slovenskih policistov sta urejenost in odločnost, ki ju po strukturi, značilno bolje ocenjujejo ljudje z osnovno in poklicno izobrazbo.

Urejenost slovenskega policista pa poleg teh boljše ocenjujejo predvsem ljudje iz podeželja in manjših krajev ter ženske. Najnižje ocenjeni značilnosti, ki sta obenem negativna atributa lastnosti slovenskega policista - agresivnost in nesramnost, sta značilno višje ocenjena s strani voznikov osebnih avtomobilov, ljudi, starih do 30 let, prebivalcev večjih mest ter moških.

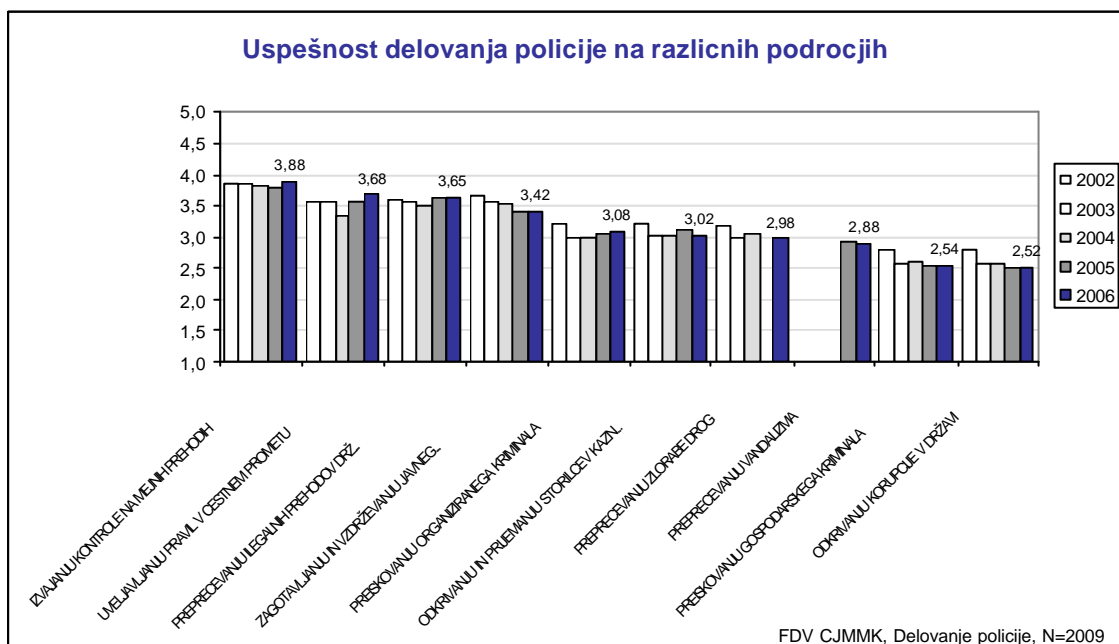

V drugem sklopu značilnosti so anketiranci navajali tako kot prej (na lestvici od 1 do 5), koliko vsaka od naštetih lastnosti velja za slovensko policijo. V dikciji tega drugega sklopa je bil poudarek bolj na lastnostih policije kot institucije. Vidimo da so povprečne ocene navedenih lastnosti bolj izravnane in da je med njimi manj razlik kot v predhodnem sklopu, kjer je bil poudarek bolj na lastnostih slovenskih policistov. Vsi navedeni atributi so pozitivnega značaja in vsi dosežeje povprečno oceno nad 3. Najbolj izraženi lastnosti sta dostopnost in strokovnost, dokaj tesno ji sledi zakonitost; v drugi polovici, z nekaj nižjimi povprečji, pa so spoštovanje človekovih pravic, objektivno obveščanje javnosti in učinkovitost. Ta zadnja lastnost v odmiku navzdol nekoliko bolj odstopa v primerjavi z ostalimi, poleg tega pa nekoliko izgublja tudi v medčasovni primerjalni perspektivi. Iz povprečne ocene 3,32 v letu 2002 je ocena postopno upadla na 3,12 v letu 2006.

2.4 Uspešnost delovanja policije na različnih področjih

Slovenska policija opravlja svoje delo na različnih področjih. Kako so anketiranci z delom policije na splošno zadovoljni, smo ugotovili v predhodnem delu poročila, v tem bloku pa so vprašani ocenjevali posamezna področja dela

policije. Ponovno so uspešnost ocenjevali s »šolskimi« ocenami od 1 do 5. Ocenjevali so naslednja področja, pri: *izvajanju kontrole na mejnih prehodih, uveljavljanju pravil v cestnem prometu, preprečevanju ilegalnih prehodov države meje, zagotavljanju in vzdrževanju javnega reda in miru, preiskovanju organiziranega kriminala, odkrivanju in prijemanju storilcev kaznivih dejanj, preprečevanju zlorabe drog, preprečevanju vandalizma, preiskovanju gospodarskega kriminala in odkrivanju korupcije v državi*. Razvrstitev po dobljenih povprečnih ocenah pokaže ustaljen vrstni red, ki ga pokažejo že tudi predhodne meritve. Gre za zelo stabilne ocene področnega delovanja policije, ki se skozi čas praktično niso spremenile. Najvišjih ocen je deležno *izvajanje kontrole na mejnih prehodih, uveljavljanje pravil v cestnem prometu, preprečevanje ilegalnih prehodov meje in vzdrževanje javnega reda in miru*, ce naštejeme skupino prvih štirih področij, ki po svoji oceni nekoliko odstopajo. V drugem delu razvrstitve sta z oceno nad 3 pozicionirana še *preiskovanje organiziranega kriminala in odkrivanje storilcev kaznivih dejanj*. V spodnjem delu lestvice pa so, kot tudi leta poprej, pri *preprečevanju zlorabe drog, preprečevanju vandalizma, preiskovanju gospodarskega kriminala in odkrivanju korupcije v državi*.

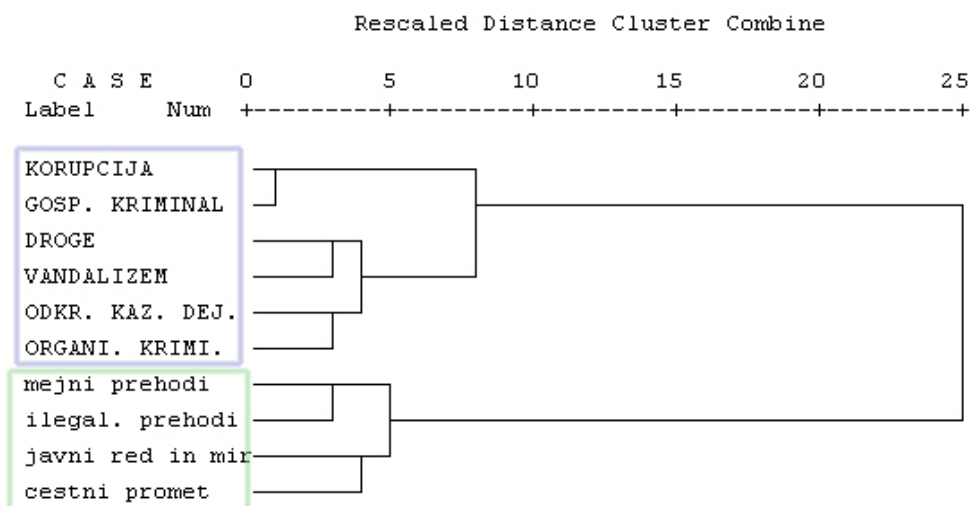

Edini premik v ocenah v zadnjih nekaj letih, ki bi ga morda veljalo omeniti je značilen dvig ocene na področju *uveljavljanja pravil v cestnem prometu*.

Podobno razdelitev v dve ocenjevalni skupini pokaže tudi natančnejša analiza področij s pomočjo metode hierarhičnega razvrščanja v skupine. Analiza pokaže, da gre pri ocenjevanju posameznih področij dela pravzaprav za dve dimenziji. V eni skupini so spremenljivke, ki merijo učinkovitost policije: *-preiskovanje organiziranega kriminala, -odkrivanje storilcev kaznivih dejanj, -preprečevanju zlorabe drog, -preprečevanju vandalizma, -preiskovanju gospodarskega kriminala in -odkrivanju korupcije v držav.* V drugo skupino pa se uvrstijo naslednja področja: *-izvajanje kontrole na mejnih prehodih, -uveljavljanje pravil v cestnem prometu, -preprečevanje ilegalnih prehodov meje in -vzdrževanje javnega reda in miru*

* * * * * H I E R A R C H I C A L C L U S T E R A N A L Y S I S * * * * *

Dendrogram using Ward Method

V prvo skupino se razvrščajo področja na osnovi ocen »sistemskega« delovanja policije. V drugem sklopu so področja razvrščena na osnovi neposrednega, »izkustvenega« ocenjevanja delovanja policije. Delitev na dve domeni se izrazito kaže tudi v ocenah. Tako imenovano »sistemsko« delovanje policije so anketiranci ocenili z nižjo povprečno oceno kot »osebno« delovanje policije, ki ga anketiranci tudi izkustveno bolje poznajo. Skupna povprečna ocena za t.i. sistemski del nalog je 2,8 (na ocenjevalni lestvici od 1 do 5), skupna povprečna ocena za t.i. osebni del pa 3,6 (na lestvici od 1 do 5). Razlika v korist t.i. osebne dela je izrazita.

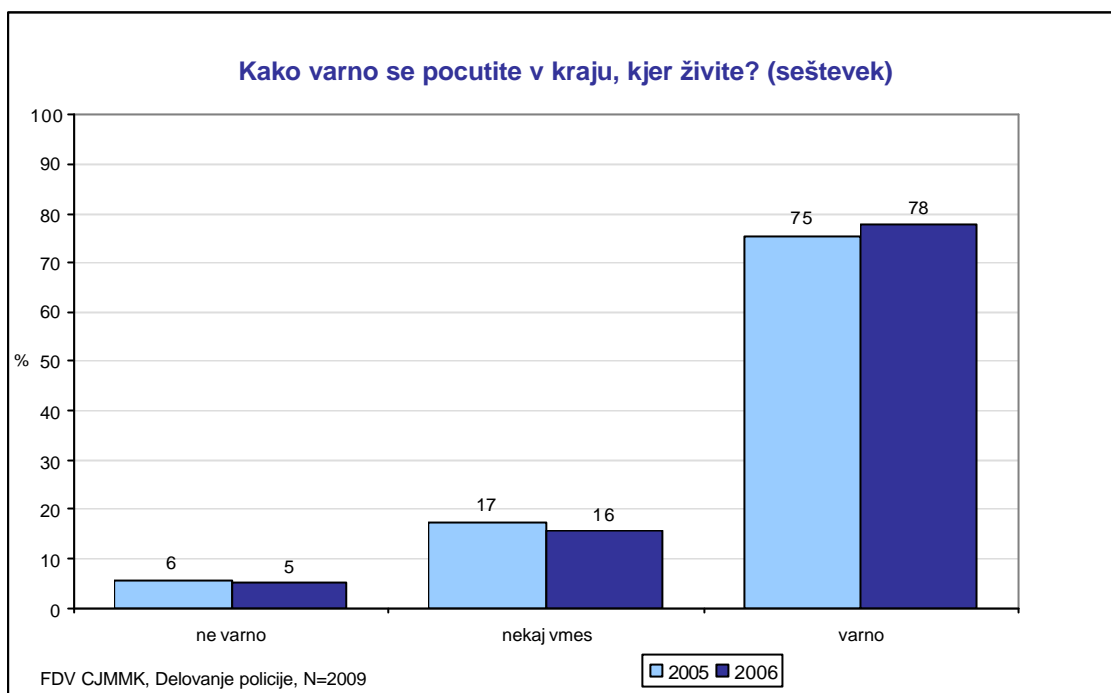

Pri sistemskih spremenljivkah, ki merijo učinkovitost policije (odkrivanje storilcev kaznivih dejanj, preprečevanju vandalizma, preiskovanju gospodarskega kriminala in odkrivanju korupcije v državi) lahko po strukturi oceni opazimo, da znatno nižjo oceno uspešnosti pripisujejo anketiranci z višjo in visoko izobrazbo, stari do 30 let, živeci v Ljubljani ali Mariboru ter moški. Višje ocene uspešnosti policije pri sistemskih spremenljivkah pa so dane predvsem s strani nižje izobraženih, starejših (61 let in več), ljudi, ki živijo na podeželju ali v večjih mestih ter ženskah. Podobno tendenco ocenjevanja uspešnosti po strukturi anketiranih lahko opazimo tudi v drugi skupini »osebno izkustvenih« spremenljivk. Izpostavili pa bi oceno uspešnosti slovenske policije pri uveljavljanju pravil v cestnem prometu (povprečna ocena 3,68), kjer poleg že naštetih skupin znatno boljšo oceno dobi policija s strani tistih, ki niso vozniki (3,87), kar lahko razlagamo z njihovo pasivno udeležbo in potencialno ogroženostjo v prometu.

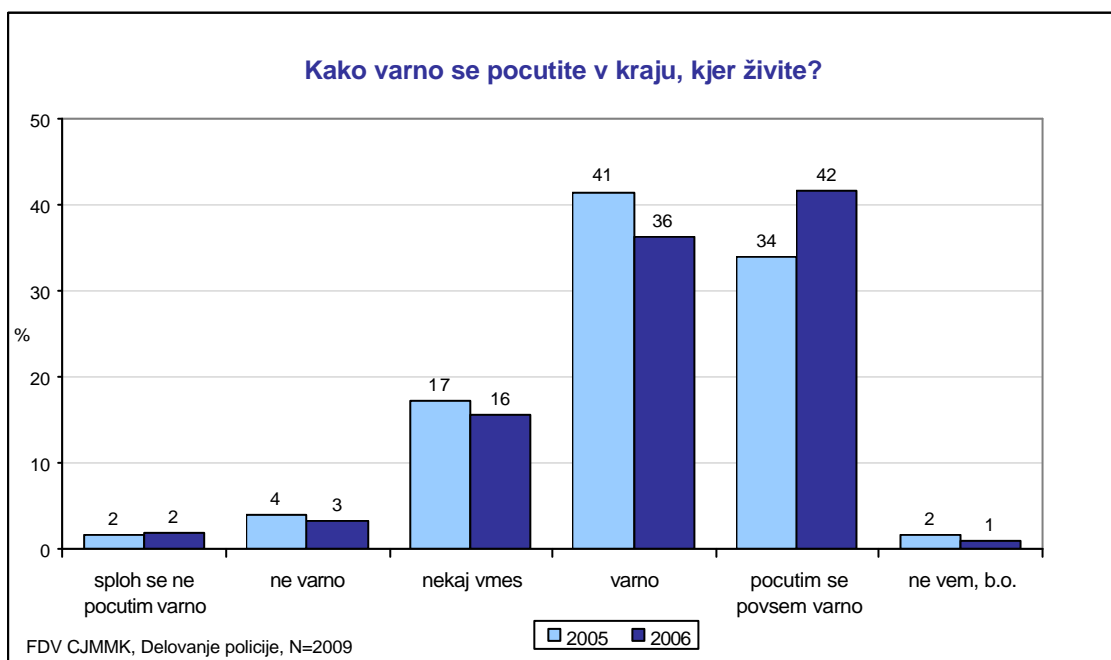
2.5 Percepcija varnosti in dejavniki ogrožanja

Zaznava varnosti je pomemben dejavnik, ki posredno tudi vpliva na oceno in stališča v zvezi z delovanjem policije. Občutek varnosti je povezan tako s širšimi (globalnimi) dejavniki ogrožanja, kot s konkretnimi (lokalnimi) dejavniki, ki smo jim posamezniki v Sloveniji najpogosteje izpostavljeni in s katerimi so naloge policije tudi najpogosteje povezane. Pri zaznavi varnosti je klucnega pomena upoštevati tudi t.i. medijske mite, pomembne in v mediji pogosto pojavljajoče se teme, ki rade burijo duhove ljudi in pomembno, ce ne morda celo prevladujoče, vplivajo na končno stališče v zvezi z občutkom varnosti.

Anketirance smo najprej povprašali kako varno se na splošno počutijo v kraju kjer živijo. Odgovori na petstopenjski lestvici razkrijejo dokaj visoko raven občutka varnosti. V graficnem prikazu vidimo, da se velika večina odgovorov nahaja znotraj kategorij 4 in 5 - t.j. *pocutim se varno* in *pocutim se povsem varno*. Če gledamo medcasovno vidimo, da se je dobršen delež odgovor iz kategorije 4 (*pocutim se varno*) v raziskavi iz leta 2005 premaknil v kategorijo 5 (*pocutim se povsem varno*) v raziskavi iz leta 2006.

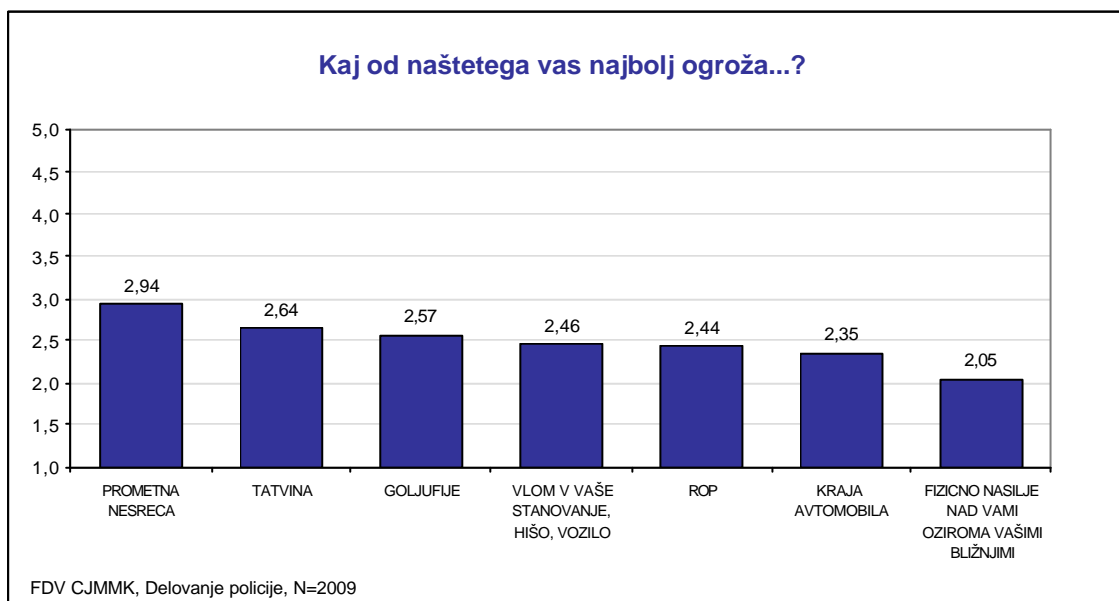

V seštevku sta medcasovni primerjavi prakticno poravnani, saj delež izražene varnosti (v seštevku) ostaja na ravni dobrih treh cetrтин, a ravno omenjeni premik in povecanje deleža anketiranih, ki izrazijo najvišjo oceno občutka varnosti, navaja k sklepu, da je izražen občutek visoke varnosti, še dodatno pridobil na trdnosti.

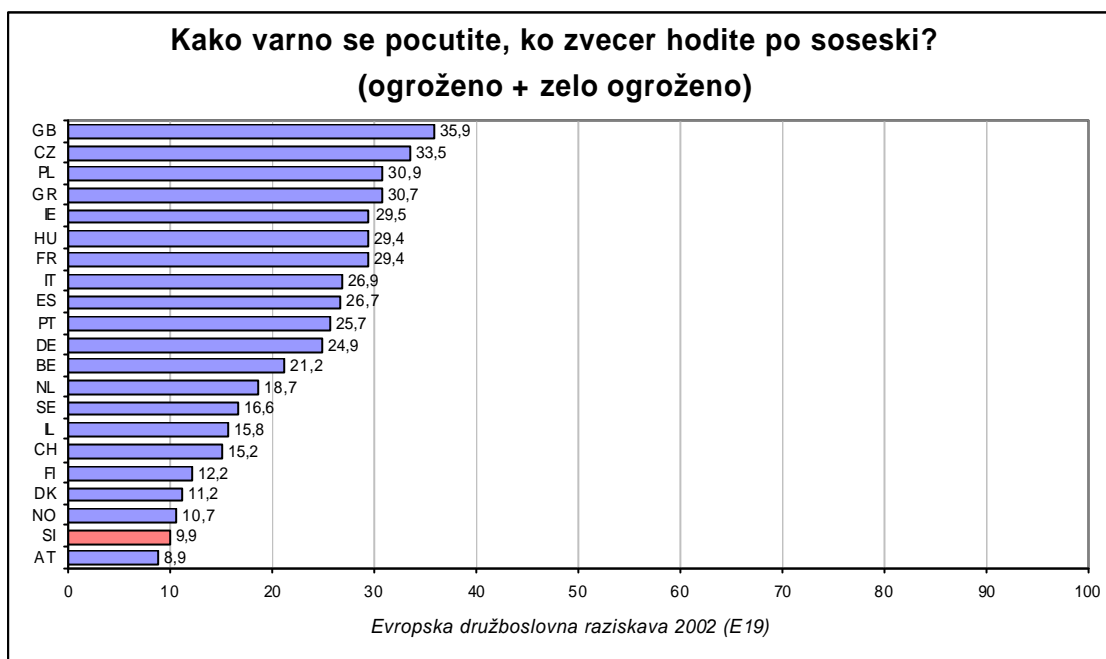

Ko govorimo o zaznavi varnosti pa so odstopanja po podvzorcih pomembna in pričakovano znatna. Znatno več odgovorov povsem varnega občutja v domačem kraju zasledimo med ljudmi, ki so dokončali osnovnošolsko izobrazbo in starejšimi. Občutek popolne varnosti pa se z velikostjo kraja bivanja zmanjšuje – popolnoma varno se počuti 50 % ljudi iz podeželja, 44 % iz manjšega kraja, 36 % ljudi iz večjega kraja in najmanj – 22 % ljudi iz Maribora in Ljubljane. To kaže na izrazito in nenazadnje pričakovano povezavo med velikostjo kraja oziroma njegovo urbanizacijo in občutkom povečanega tveganja za osebno varnost.

V nadaljevanju pa smo anketirance povprašali, kateri konkretni dejavniki jih najbolj ogrožajo. Med navedenimi so s pomočjo petstopenjske lestvice ocenjevali, koliko jih vsak od njih ogroža. Najvišje izražen dejavnik ogrožanja, ki izstopa, je *prometna nesreca* (povprečje 2,94), nato *tatvina*, *goljufije*, *vlom v stanovanje oz. vozilo*, *rop in kraja avtomobila*. Znatno nižje od ostalih se na zadnje mesto uvrsti *fizično nasilje nad vami oziroma vašimi bližnjimi* (povprečje 2,05).

Glede na stopnjo izražene varnosti ter stopnjo in dejavnike ogrožanja lahko ugotovimo, da je percepcija varnosti v lokalnem okolju v Sloveniji dokaj visoka. To nenazadnje potrjujejo tudi druge menarodno primerljive raziskave (npr. ESS, European Social Survey 2002, 2004), kjer se med evropskimi državami Slovenija uvršča v skupino, kjer je varnost v lokalnem okolju izražena primerjalno z najvišjimi ocenami. Podajamo prikaz iz raziskave ESS 2002, kjer se prebivalci Slovenije mnenjsko opredeljujejo kot najmanj ogroženi, takoj za Avstrijo.

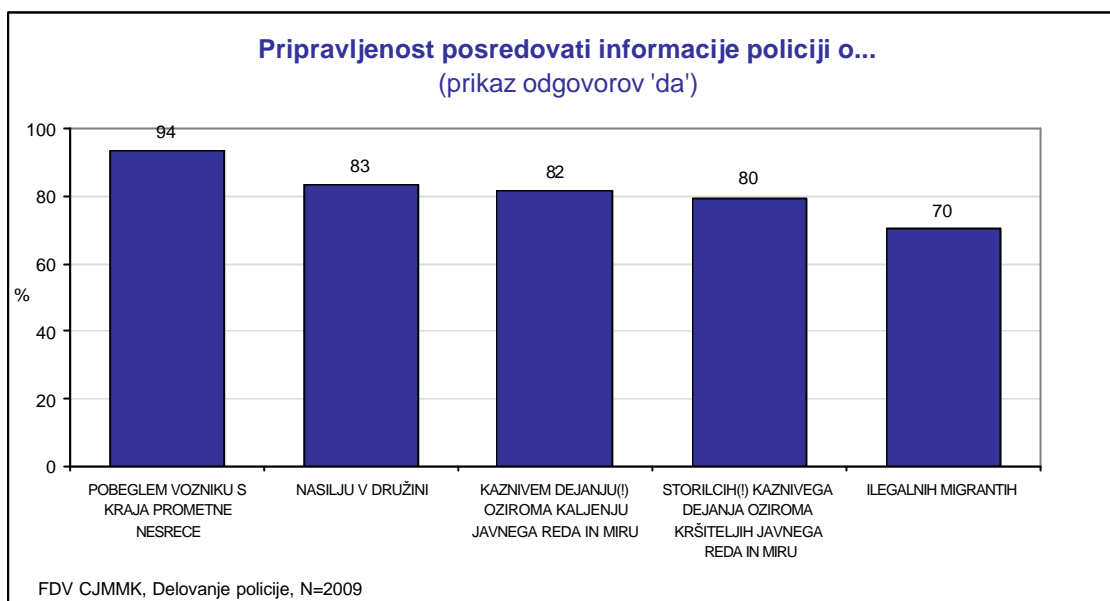

Pogled po podvzorcih nam pokaže podobno sliko kot strukturni pregled pri občutku varnosti. Znacilno bolj ogroženi se počutijo srednje in visoko izobraženi, prebivalci večjih mest ter Ljubljane in Maribora. Ogrožanje dejavnikov, kot so prometna nesreca, kraja avtomobila ter vlom v vaše stanovanje, hišo in vozilo pa znacilno bolj vpliva na voznike avtomobila v primerjavi z nevozniki. Povečan občutek ogroženosti s strani dejavnikov je zacilen tudi za mlajšo populacijo, kar je lahko pojasnjivo tudi s statistikami nesrec, aktivnim življenjem ter boljšim premoženjskim stanjem.

2.6 Pripravljenost ljudi in lokalnega okolja za sodelovanje s policijo

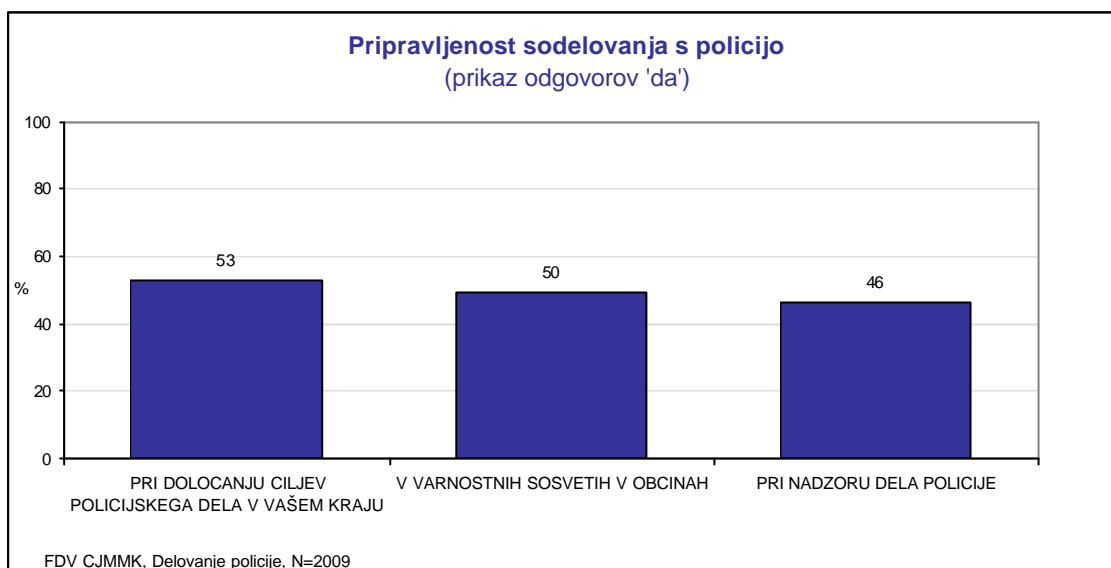
V bloku vprašanj, ki meri kooperativnost ljudi s policijo smo preverili najprej stopnjo pripravljenosti za sodelovanje preko obveščanja policije v seriji petih možnih situacij. In sicer pri: **-pobeglem vozniku s kraja prometne nesreče**, **- nasilju v družini**, **-kaznivem dejanju oziroma kaljenju javnega reda in miru**, **- storilcih kaznivega dejanja oziroma kršiteljih javnega reda in miru** in **-ilegalnih migrantih**. Prikazana je razvrstitev gleda na stopnjo pripravljenosti za posredovanje informacij. Policijo bi anketiranci najprej obvestili v primeru **pobega voznika s kraja prometne nesreče** (94%). Temu sledijo trije odgovori z dokaj izenacenim deležem: pripravljenost posredovanja informacij v primeru **nasilja v družini** (83%), posredovanja informacij o **kaznivem dejanju** (82%) in posredovanja informacij o **storilcu kaznivega dejanja** (80%). Najmanjša pa je

pripravljenost za posredovanje informacij v primeru ilegalnih migrantov (70%). V celoti gledano je stopnja pripravljenosti za tovrstno pomoč policiji pri njenem delu dokaj visoka.

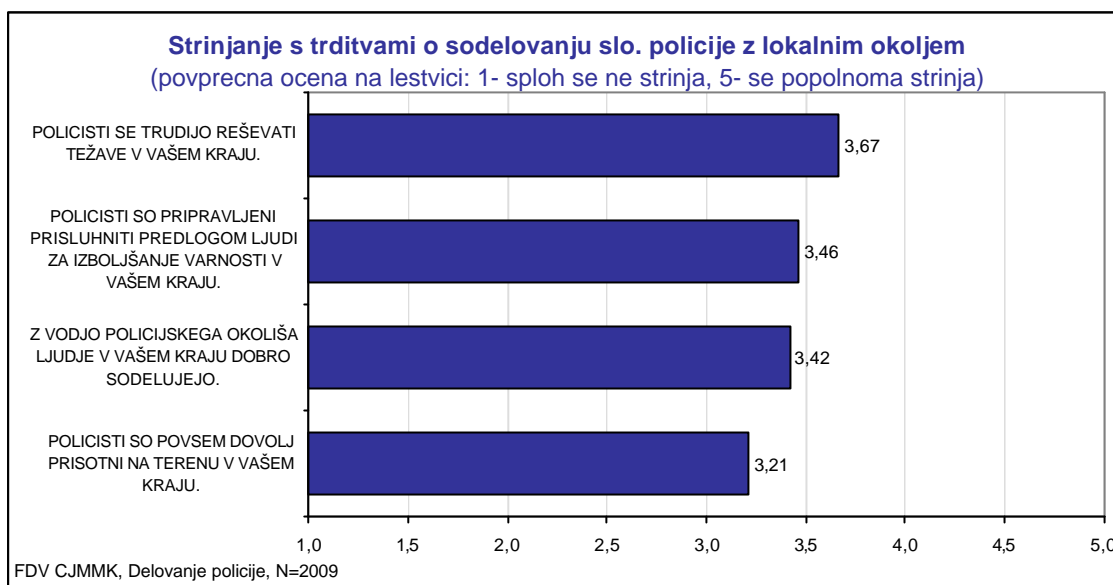

Globlji pogled v strukturo pokaže, da bi bili o pobeglem vozniku s kraja prometne nesreče veliko, a še vedno najmanj pripravljeni posredovati informacije tisti, ki niso vozniki avtomobila, osnovnošolsko izobraženi ter starejša populacija – z izjemo nižje izobraženih so to bolj pasivni udeleženci prometa. Informacije o nasilju v družini bi bili najbolj pripravljeni posredovati policiji srednje, višje in visoko izobraženi ter mlajši od 45 let.

V nadaljevanju smo v okviru sklopa pripravljenosti za sodelovanje s policijo postavili vprašanja še za tri konkretne oblike formalnega sodelovanja: sodelovanje pri *dolocanju ciljev policijskega dela v vašem kraju*, sodelovanje v *varnostnih sosvetih v občinah* in sodelovanje *pri nadzoru dela policije*. Te predpostavljajo višjo stopnjo angažmaja in formalizirano obliko sodelovanja za daljši čas; zato je tudi stopnja pripravljenosti za tovrstno sodelovanje pricakovano nižja. Deleži pripravljenosti za sodelovanje v teh primerih se gibljejo od 53% v primeru *dolocanja ciljev policijskega dela v vašem kraju*, 50% v primeru *sodelovanje v varnostnih sosvetih v občinah* in 46% v primeru *sodelovanja pri nadzoru dela policije*.

Tem vprašanjem je v nadaljevanju sledil še sklop trditv na temo sodelovanja policije z lokalnim okoljem. S pomočjo petstopenjske lestvice so anketiranci izražali svoje strinjanje oziroma nestrinjanje z naslednjimi trditvami: *-policisti se trudijo reševati težave v vašem kraju, -policisti so pripravljeni prisluhniti predlogom ljudi za izboljšanje varnosti v vašem kraju, -policisti so povsem dovolj prisotni na terenu v vašem kraju in -z vodjo policijskega okoliša ljudje v vašem kraju dobro sodelujejo*. Dobljena povprečja na lestvici strinjanja kažejo na pozitivne ocene sodelovanja. Vse štiri trditve so pozitivno konotirane; zato se kot pozitiven rezultat lahko šteje povprečna ocena nad 3 (sredina lestvice). Najvišja stopnja strinjanja je pri trditvi *-policisti se trudijo reševati težave v vašem kraju* (povprečje 3,67), sledita dve trditvi s praktično izenacenima stopnjama strinjanja – to sta: *-policisti so pripravljeni prisluhniti predlogom ljudi za izboljšanje varnosti v vašem kraju* in *-z vodjo policijskega okoliša ljudje v vašem kraju dobro sodelujejo*; najnižja pa je stopnja strinjanja s trditvijo *-policisti so povsem dovolj prisotni na terenu v vašem kraju*.

Vec o dobljenih povprecih bi nemara povedala primerjava na medcasovni ravni, ki pa bo možna šele v naslednjih letih, v kolikor bo raziskava ohranila vsebine in instrumente iz obstojece raziskave. Tisto, kar v tem naboru morda tendira k tocki kritike je vendarle prepoznavno nižji delež strinjanja s trditvijo: *policisti so povsem dovolj prisotni na terenu v vašem kraju*, kar je bila tudi ena od ugotovitev lanske meritve⁷.

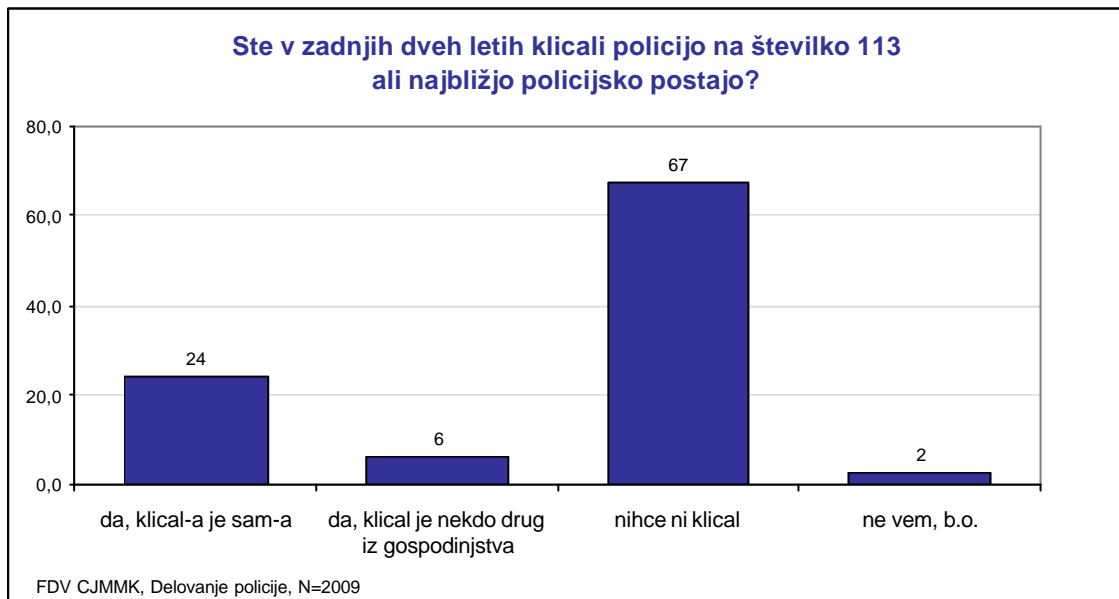
Strukturna analiza pokaže da pri trditvi, *policisti so povsem dovolj prisotni na terenu v vašem kraju* znatno bolj strinjajo osnovno ter poklicno izobraženi ter tisti, ki niso vozniki avtomobila, v primerjavi z ostalimi skupinami pa se s to trditvijo znatno manj strinjajo, bolj izobraženi, mlajši ter prebivalci Ljubljane in Maribora.

2.7 Izkušnje in ocene v primeru intervencij

Pomemben vidik delovanja policije je odzivnost in posredovanje v primeru interventnih situacij. Anketirancem smo najprej zastavili vprašanje, ce je kdo iz njegove družine v zadnjih dveh letih klical policijo na številko 113 ali številko najbližje policijske postaje. Na celotnem vzorcu je 30% takih, gospodinjev kjer so to storili. V 24% so to storili anketiranci sami, v 6% odstotkih pa je to storil nekdo drug iz družine. 67% anketiranih pa pravi, da v zadnjih dveh letih niso na ta način klicali policijo. Kaj ti deleži v širšem kontekstu pomenijo, lahko

⁷ Ta v tem delu na žalost ni numericno primerljiva z letošnjo zaradi spremembe v dikciji trditve in spremembe v uporabi lestvice.

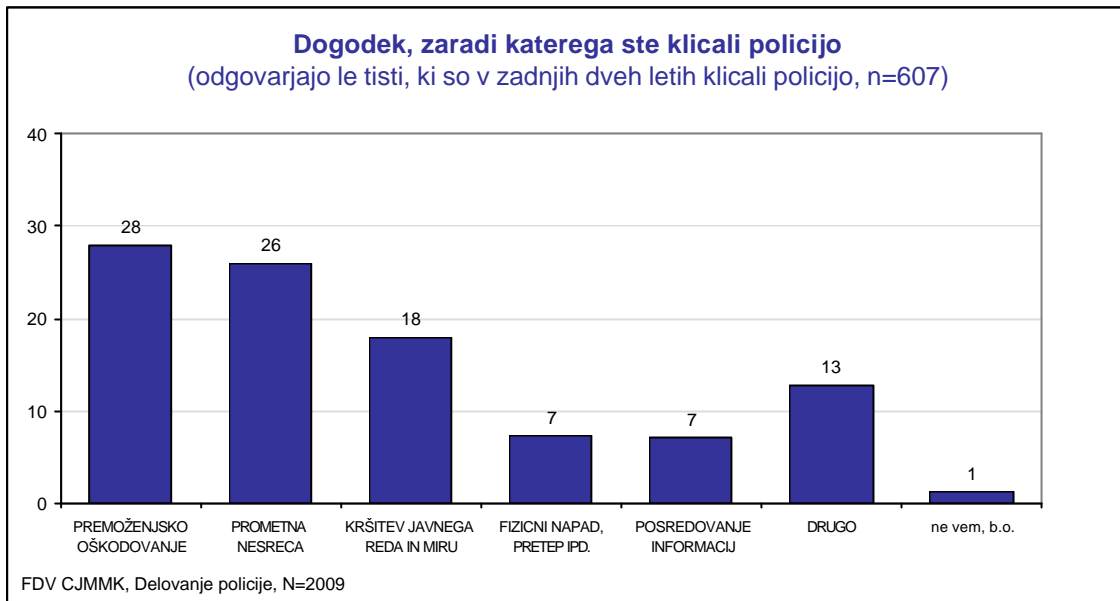
kompetentno ovrednoti zgolj nekdo, ki velja za notranjega eksperta v polju policijskega dela. Tisto, kar ob tem lahko dodamo, je primerjava deležev teh klicev iz raziskave leta 2000 (ki je imela cilj analizirati uporabo interventne številke 113); tam je bil delež tistih, ki so potrdili tovrstno komunikacijo, znatno nižji (17%), delež tistih, ki tovrste komunikacije leta 2000 niso prakticirali, pa znatno višji (83%). Eden od razlogov je lahko tudi višja stopnja informiranosti v zvezi z namenom in rabo te številke.

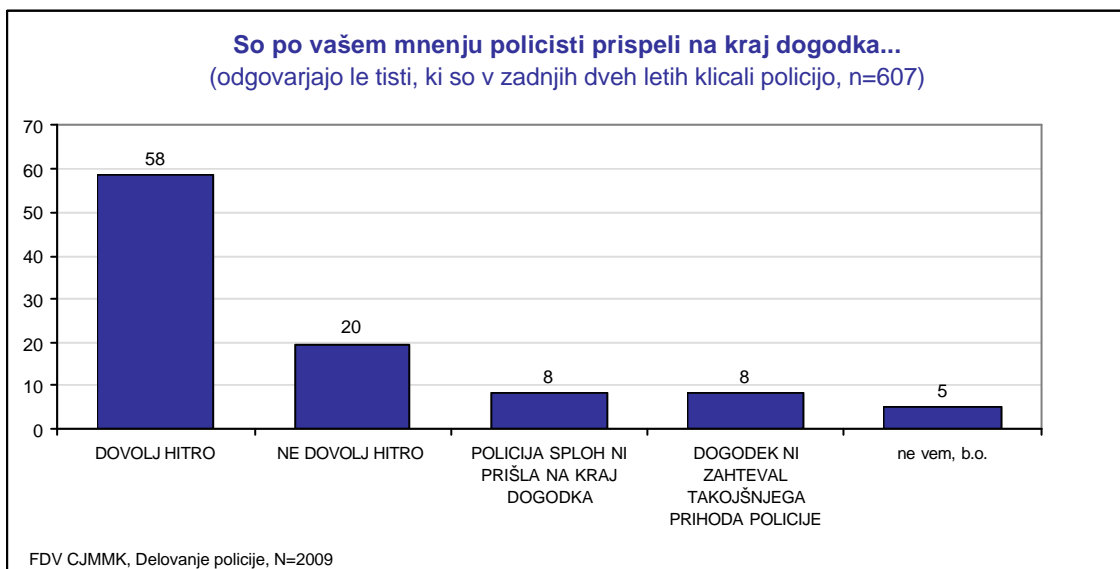
Višja stopnja informiranosti in morda zavest o »višji varnostni kulturi« sta morda razloga, da je znatno višji delež tistih, ki so osebno klicali policijo, v skupini bolj izobraženih, mlajših ter prebivalcev večjih mest, Ljubljane in Maribora. Čeprav je nesporno tudi , da so prav urbane sredine bolj dovzetne tako po frekvenci kot stopnji za razne oblike tveganja.

Nameni in razlogi za tovrsten klic so bili tema naslednjega vprašanja. Prvi od navedenih razlogov - med tistimi, ki so policijo klicali - je *premoženjsko oškodovanje* (28%), nadalje *prometna nesreca* (26%), na nižji ravni *kršitev javnega reda in miru* (18%), z znatno nižjim izenacnim deležem (7%) pa sta navedena še *fizicni napad* in *posredovanje informacij*.

Zadovoljiva pa je ocena iz tretjega vprašanja tega sklopa, ki kaže na odnos do reakcijskega časa policije v primeru klica. Znatna večina (58%) jih meni, da je policija reagirala oziroma *prišla na kraj dogodka dovolj hitro*. Znacilno manjši je delež tistih, ki menijo nasprotno, da *policija ni prišla dovolj hitro* (20%). Po 8% pa dobita še odgovora, da *policija sploh ni prišla na kraj dogodka*, oziroma da *dogodek ni zahteval takojšnjega prihoda policije*.

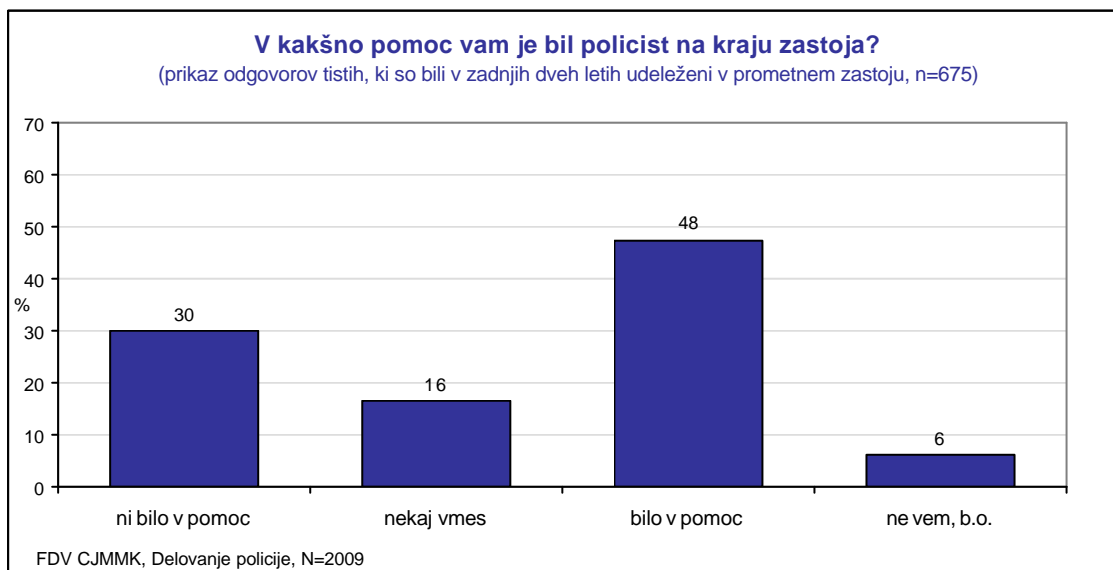

Bolj kot strukturalna analiza je pri tem vprašanju zanimiv pogled na povezavo med vrsto dogodka in odzivnim časom policije. Podatki kažejo, da po mnenju ljudi policija nadpovprečno hitro reagira v primeru *premoženjskega oškodovanja* (65%) in pri *kršitvah javnega reda in miru* (61%) ter *prometnih nesrecah* (60%).

Podpovprečni deleži na odgovoru policisti *so prispeli na kraj dogodka dovolj hitro* pa so izraženi pri *fizicnem napadu* (47%) in *posredovanju informacij* (44%).

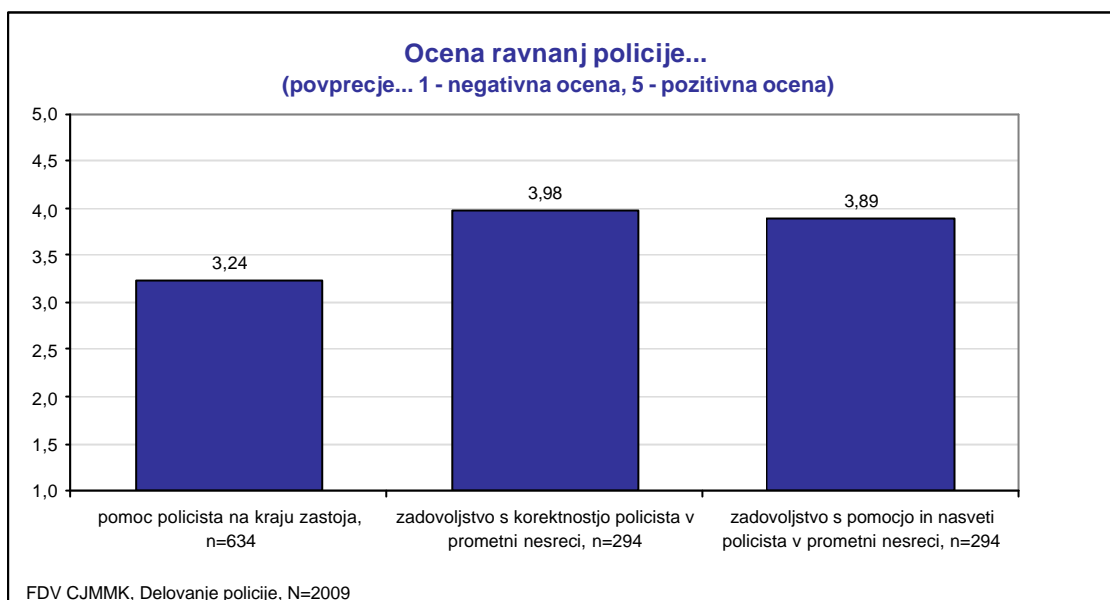
2.8 Stališča in ocene do ravnanj policije v prometu

V zaključnem delu vprašalnika smo respondentom zastavili blok vprašanja povezanih z delom policije v prometu. Prvo vprašanje se je glasilo: *Ce ste bili v zadnjih dveh letih ujeti v prometnem zastoju in je bil na kraju prisoten tudi policist, vas prosimo, da z ocenami od 1 do 5 ocenite, koliko vam je bilo njegovo ravnanje v pomoc.* Odgovori razkrijejo, da je bilo med anketiranci 675 ali 35% takšnih, ki so se znašli v takšni situaciji. Med njimi pa so ocene, o tem, ali jim je bilo ravnanje policije v pomoc ali ne, prevladujoce pozitivne. 48% jih meni, da jim je bilo ravnanje policista ob tem v pomoc, 30% pa jih meni nasprotno. 16% bi ravnanje policista ocenilo z vmesno oceno, medtem ko 6% anketiranih ostane neopredeljenih. Ocena v tem vprašanju, izražena s povprečjem na lestvici od 1 do 5, znaša 3,24.

Nadalje smo anketirance povprašali: *Ce ste bili v zadnjih dveh letih udeleženi v prometni nesreci, z oceno od 1 do 5 ocenite, kako zadovoljni ste bili s korektnostjo policistovega ravnanja ter z njegovo pomocjo in nasveti.* Med vsemi je 294 anketirancev (15%) navedlo, da so se znašli v prometni nesreci. Le ti so v nadaljevanju ocenjevali, najprej policistovo *korektnost* nato pa še njegovo *pomoc in nasvete*. Ce smo dejali, da je povprečna ocena za pomoc policista v primeru zastoja pretežno pozitivna in znaša 3,24, sta oceni v primeru *korektnosti* (3,98)

ter *pomoci in nasvetov* (3,89) še dosti višji. Če vzamemo v ozir celoto ocen, vezanih na policijsko delo znotraj pricujoce raziskave, lahko recemo, da sta poleg urejenosti policistov (ki doseže najvišjo povprečno oceno) ravno oceni korektnosti in pomoci v primeru prometne nesreče najvišji med danimi ocenami.

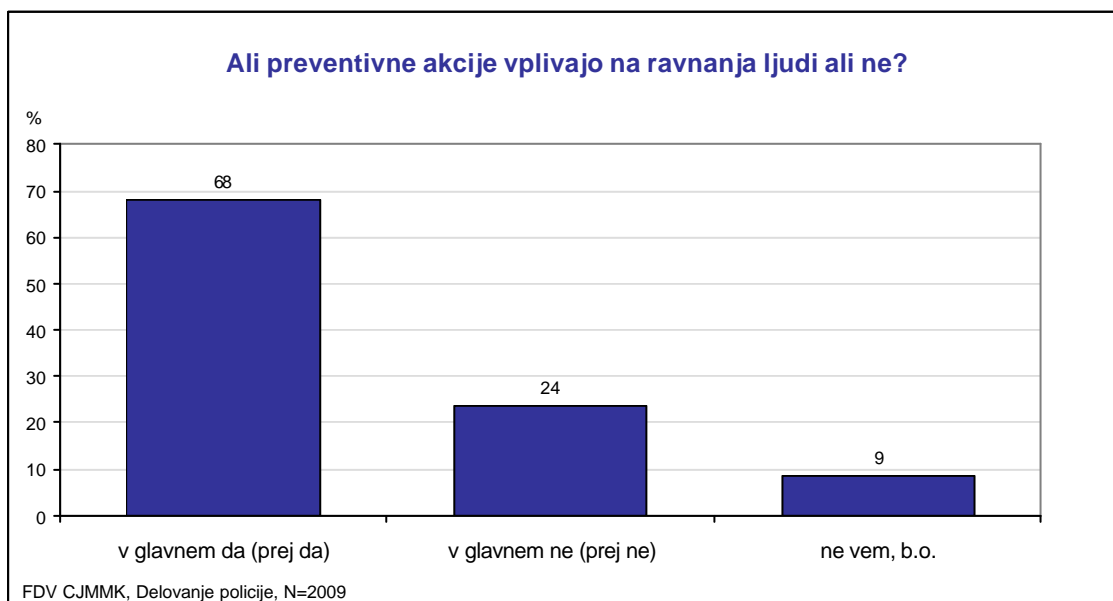
Pregled po podvzorcih pokaže: med tistimi, ki so bili udeleženci prometne nesreče ali ujeti v zastoju (in je ob dogodku bil prisoten tudi policist), opazimo, da je bil policist po percepciji anketiranih znatno bolj v pomoč nekoliko nižje izobraženim kategorijam, starejšim prebivalcem, prebivalcem večjih mest ter ženskam, Nižjo povprečno oceno, torej znatno manj, pa je bil policist v pomoč na kraju zastoja pri voznikih osebnega vozila, mlajših ter prebivalcih Ljubljane ali Maribora. S korektnostjo policista v prometni nesreči so znatno bolj zadovoljni tisti, ki niso vozniki, poklicno in višje izobraženi, starejše starostne skupine ter živenci v Ljubljani ali Mariboru. Zadovoljstvo s pomočjo in nasveti policista v prometni nesreči pa se po skupinah porazdeli podobno, znatno manj zadovoljni z nasveti policista pa so mlajši ter prebivalci manjših krajev.

Anketirancem smo zastavili tudi vprašanje: *Ce ste bili v zadnjih dveh letih obravnavani zaradi prekrška v cestnem prometu, ali vas je policist seznanil z vsebino kršitve in posledicami?* Med vsemi anketiranci jih je 21% navedlo, da so bili deležni tovrstne obravnave. Znotraj te skupine pa jih velika večina (67%) navedla, da jih je *policist seznanil z vsebino kršitve in posledicami*, slaba četrtina (23%) pa je odgovorila, da jih policist s tem ni seznanil. 11% vprašanih se pri tem vprašanju ni opredelilo.

2.8 Stališče o učinkih preventivnih akcij

Za konec pa smo anketirance povprašali še o učinkih preventivnih akcij policije: *V okviru preventivnih dejavnosti policija izvaja tudi preventivne akcije za izboljšanje varnosti - tako v prometu, kot tudi na drugih področjih. Povejte, ali po vašem mnenju te akcije kaj vplivajo na ravnanja ljudi ali ne?* Ljudje se na tovrstne akcije odzivajo izrazito pozitivno. Kar 68% anketiranih meni, da tovrstne akcije v glavnem vplivajo na ravnanja ljudi.

Pri pregledu podvzorcev lahko vidimo podporo preventivnim akcijam zaradi vpliva predvsem s strani tistih, ki imajo vozniški izpit, a ne vozijo ter voznikov osebnega vozila. Prepricanje, da preventivne akcije v glavnem nimajo vpliva je znacilno opaziti v podskupinah mladih in živecih v Ljubljani ter Mariboru, ki so verjetno dostikrat tudi primarni cilj tovrstnih akcij.

***

V celoti gledano je ta podatek gotovo dobra popotnica oblikovalcem preventivnih akcij in varnostne politike znotraj policijskega dela. Prav tako kot je, v celoti gledano, dokaj spodbuden splošni vtis glede stališč, ocen dela in zaupanja v policijo. Tisto, kar bi lahko konkretizirali kot kritične točke dela policije in izhodiščne elemente za program ukrepov za izboljšanje dela in utrjevanje zaupanja javnosti v slovensko policijo, pa so predvsem usmeritev k: - višji učinkovitosti pri reševanju kaznivih dejanj, - izboljšanju pri izvedbi t.i. »sistemskih« nalog, - večji prisotnosti na terenu v lokalnem okolju in - morda nekoliko višje izraženi strpnosti kot značjski podobi policista.

3.0 Dodatek

3.1 Stališča in ocene o policiji - analiza po regijah

Obraznava pricujoce raziskovalne tematike je bila v predhodnem delu porocila tako celostna (znacilnosti populacije prebivalcev Slovenije), kot tudi strukturna (glede na specifice podvzorci: izobrazba, spol, velikost naselja ipd). Regionalni vidik strukturne analize pa si nemara zasluži nekoliko podrobnejšo obravnavo v celotni vsebini vprašalnika: 1. zaradi interesa, ki ga izraža sam naročnik, 2. zaradi vrste raziskovalne teme, ki mestoma kaže svoje regionalne specifikke in 3. ker tovrstno analizo nenazadnje omogoča, ce ne vsaj olajša, povečan vzorčni numerus (število respondentov v nekaterih manjših regijah je zadovoljivo za splošno analizo stališč v teh enotah).

Vzorec ocenjevanja po regijah je enovit, ce ne po celotni liniji ocenjevalnih elementov (npr.: prakticno konstantno nadpovprecne ocene v primeru Podravske regije), pa vsaj po tematskih segmentih (npr.: izrazito podpovprecne ocene Osrednje regije v sklopu ocenjevanja podrocij dela policije). Zdi se, kot da

splošna ocena in vtis znotraj regije v odnosu do policije v veliki meri doloca tudi strategijo posamicnega ocenjevanja znotraj te regije.

V zacetnem delu **vprišanj zaupanja, ocene dela in nadzora** enovito pozitivno izstopajo Podravska, Gorenjska in Spodnje posavska regija. S podpovprečno oceno pa nekoliko bolj izrazito Koroška (vsaj v primeru zadovoljstva z delom).

V bloku pripisovanja pozitivnih lastnosti (znacilnosti) policistov v ospredje s pozitivno oceno izstopa Gorenjska, pa tudi Podravska regija. Z negativnim odlonom od povprecja pa predvsem Koroška. Inverzna slika se ponovi pri pripisovanju negativnih lastnosti policistov.

Podobno, a še nekoliko bolj izrazito velja za **blok pripisovanja lastnosti policije**, kjer izstopajo znacilno nadpovprečne ocene za Podravsko regijo, Spodnje posavko, pa tudi za Gorenjsko regijo. V negativno smer pa izraziteje izstopata Koroška in Osrednja regija.

V polju ocen po kljucnih **podrocjih delovanja policije**, nadpovrecno ocenjeno Podravsko in Gorenjsko regijo preseže še višje ocenjena Spodnje posavska regija, ki najvišje ocene doseže na področju preiskovanja organiziranega kriminala in preprečevanja zlorabe drog. Na več tockah se nadpovprečne ocene kažejo pri Dolenjski, pa tudi Pomurski regiji ter nenazadnje pri Zasavski, ki pa na tocki preprečevanja zlorabe drog beleži izrazito podpovprečno oceno. Izrazito podpovprečne pa so v celotnem bloku ocene pri Osrednji slovenski regiji (najnižja med temi je ocena odkrivanja korupcije v državi). V tem bloku velja omeniti še izrazitejše negativne ocene pri Goriški (v primeru izvajanja kontrole na mejnih prehodih, preprečevanja ilegalnih prehodov meje in preiskovanja organiziranega kriminala) in Kraški regiji (ki pa kaže med več podpovprečnimi ocenami izrazitejši odklon pri uveljavljanju pravil v cestnem prometu in pri preiskovanju gospodarskega kriminala).

Pri vprašanju **percepcije varnosti** največji pozitivni odmik od povprecja beležimo pri Spodnje posavski regiji, največji negativni odmik pa pri Osrednji slovenski regiji.

Pri vprašanih **dejavnikov ogrožanja** se med navedenimi dejavniki (vlom, fizicno nasilje... rop) najmanj ogroženo pocutijo v Podravju, na Koroškem, pa tudi na Obalno kraškem in Goriškem, medtem ko največ tveganja med

navedenimi ogrožanji zaznavajo v Osrednji, Zasavski in delno tudi Gorenjski regiji. Med Zasavci je največ odstopanja v primerjavi z ostalimi regijami izraženega pri tatvini in ropu, med prebivalci Osrednje slovenske regije pa je izrazito odstopanje pri povprečjih, ki kažejo na skrb zaradi vloma v stanovanje oziroma vozilo, kraje avtomobila in tatvine.

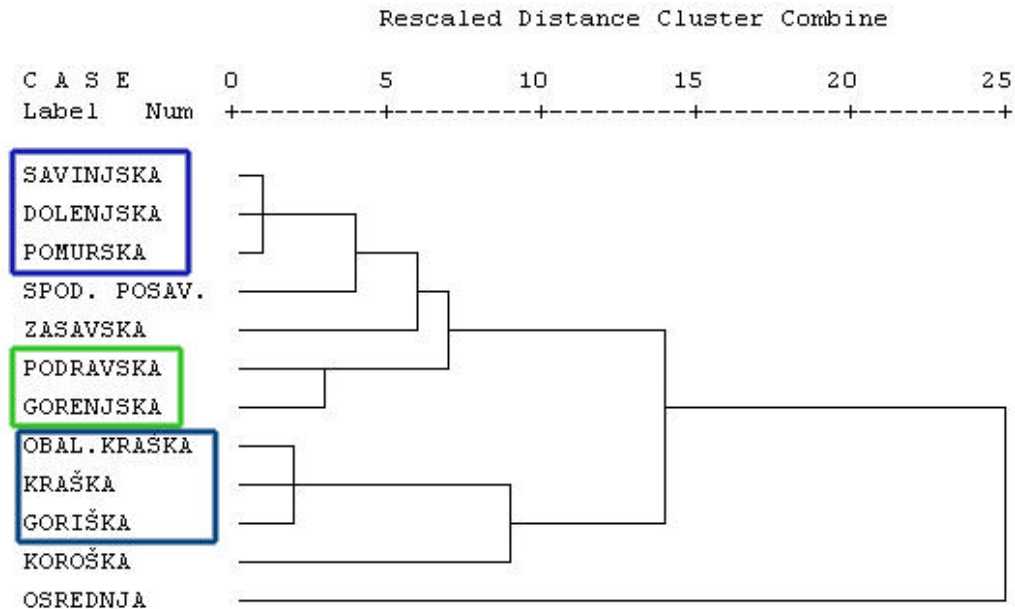
Sklop vprašanj, ki merijo **oblike sodelovanja med prebivalci in policijo** ne kaže prav izrazitega odstopanja med regijami. Tisto, kar velja omeniti, je nekaj več pripravljenosti za sodelovanje v Podravski regiji, predvsem pri nadzoru dela policije, varnostnih sosvetih in pri določanju ciljev policijskega dela v kraju. Nasprotno pa je izrazito manj kot pri ostalih regijah izraženo sodelovanje v varnostnih sosvetih v primeru Kraške regije.

Ocene, kjer so regionalne razlike še izražene v dokaj velikem razponu, je blok vprašanj, kjer so respondenti ocenjevali **policijski delo na lokalni ravni**. Šlo je za štiri trditve: *-policisti se trudijo reševati težave v vašem kraju, -policisti so pripravljene prisluhniti predlogom ljudi za izboljšanje varnosti v vašem kraju, -policisti so povsem dovolj prisotni na terenu v vašem kraju, -z vodjo policijskega okoliša ljudje v vašem kraju dobro sodelujejo*. Tisto, kar najbolj izstopa, je izrazito nižje povprečje (izraženo tudi v največjem odstopanju med regijami na celotnem vprašalniku sploh) pri teh trditvah za Osrednjo slovensko regijo. Nevralgicni točki tega nihljaja navzdol pri Osrednji regiji sta še posebej trditvi: *-policisti so povsem dovolj prisotni na terenu v vašem kraju ter -z vodjo policijskega okoliša ljudje v vašem kraju dobro sodelujejo*. Po drugi strani pa so izrazita pozitivna odstopanja od povprečja izražena v Pomurski in Podravski regiji. Pri Pomurcih v primeru istih dveh trditvev, ki tako negativno odstopata pri Osrednji regiji, pri Podravcih pa v primeru trditve *-policisti so pripravljene prisluhniti predlogom ljudi za izboljšanje varnosti v vašem kraju*. Nekaj boljše ocene od splošnega povprečja pri teh vprašanjih zasledimo tudi pri Savinjski in Gorenjski regiji, delno tudi pri Dolenjski.

Pri regijski analizi velja ponovno poudariti, da se nekatere regije dokaj specifično »odrežejo« v večjem delu ocenjevanih elementov vprašalnika. Stališča respondentov glede na regionalno pripadnost pokažejo največ pozitivnih ocen, ki značilno odstopajo od celotnega povprečja, v primeru Podravske ter Spodnje posavske in Gorenjske regije. Negativa odstopanja pa beležimo izrazito v primeru Osrednje slovenske ter deloma v primeru Koroške regije.

Kako so si regije med seboj podobne lepo pokaže analiza hierarhičnega razvrščanja v skupine. Gre za analizo tipov »ocenjevalnih strategij« po regijah, ki se v dendogramu izrisujejo skozi bližino (podobnost) in oddaljenost (različnost).

Dendrogram using Ward Method

Glede na dobljene ocene so si med seboj najbolj podobne Savinjska, Dolenjska in Pomurska regija, ker je njihova bližina izražena z najkrajšimi povezavami v dendogramu. Tem trem regijam se postopno pridružijo Spodnje posavska in Zasavska regija. V segmentu taistega clustra, sta si po ocenah mocno sorodni tudi Podravska i Gorenjska, ki nasploh sodita v skupino najbolj ocenjevanih regij. V drugem clustru pa so si - kar po nekakšnem regionalnem principu - najbolj podobne Obalno kraška, Kraška in Goriška regija. Tem se sicer v velikem »loku« pridruži Koroška, medtem ko Osrednja regija ostaja nekakšna »zgodba zase«.